

Dubbii limaana Diigu-Kutaa 6.4

Description

(Bifoota ibaadaa gurguddoo keessaa inni tokko duâ€™aayidha. Akka lugaatti duâ€™aayin waamu ykn kadhachuudha. Shariâ€™aan nama lubbuu qabu sagalee kee dhagayu, akka beekumsaan ykn humnaan si gargaaru waamu irraa hin dhoowwu. Kuni duâ€™aayi asitti dubbannu miti. Kana irra, duâ€™aayin asitti barbaanne fi dhuka ibaadaa taâ€™e, â€œ*sababa qabatamaa ifatti mulâ€™atuun alatti faaydaa argachuu fi miidhaha ittisuuf kadhachuudha.*â€• Duâ€™aayin kuni jiddu-gala tokko malee qajeelloon Rabbiin qofarraqa barbaadamu qaba.[1]

(Sababa mulâ€™atutti osoo hin fayyadamin nama fayyadu kan dandaâ€™u Rabbiin qofa. Mee itti yaadi: namni sababa mulâ€™atutti osoo hin fayyadamin nama fayyadu ykn miidhuu dandaâ€™aa? Fakkeenyaf, ogeessi fayyaa qorichatti fayyadamee nama fayyada. Qorichi sababa mulâ€™atuudha. Qoricha malee nama fayyisu kan dandaâ€™u Rabbiin qofa. Kanaafu, fayyaan Rabbiin qofarraa kadhatamu qaba.))

Ergamaan Rabbii sallallahu aleh wassallam akkana jedhan:

(nidda jechuun fakkaataa, dorgomaa, qixxaataa. Hiikni hadiisaa: namni wanta biraan Rabbiif qixxaataa ykn fakkaataa gochuun wanta biraan kana osoo kadhatu duâ€™e ibidda seene. Hadiisa kana hadiisa biraatin ifa gochuu dandeenyaa: **Namni Rabbiin waliin waan biraan osoo gabbaruu duâ€™e ibidda seene.** [Sahih Al-Bukhaari-1238](#))

Kanaaf ibn Taymiyaan akkana jedha: diinummaa, daangaa darbuu, gadi xiqqeenyaa fi salphinna hundarra guddaa keessaa tokko Rabbiin ala wanti biraad kadhhatamuu (gabbaramuu)dha. Dhugumatti kuni shirkii irraa waan taâ€™eef. Rabbiin waa Isatti qindeefamu hin araaramu. Dhugumatti shirkiin zulmii guddaadha.

﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ
بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾

â€œNamni qunnamti Gooftaa isaa abdatu, hojii gaarii haa hojjatu, Gooftaa isaa gabbaruutti eenyullee hin qindeessin.â€ Suuratu Al-Kahf 18:110 (Ar-Raddu Alal Bakrii-fuula 95)

Ibn Al-Qayyim fokkinna shirkii kanaa akkan jechuun ifa godha: Gosoota [shirkii guddaa] keessaa namoota duâ€™an irraa haajaa barbaadu, isaan irraa birmanna kadhachuu, isaanitti qajeeluudha. Kuni

hundi shirkii addunyaatti. Dhugumati, namni duâ€™e hojiin isaa addaan cite jira. *Nama birmanna fi haajaa isarraa barbaade ykn akka Rabbiin biratti jaarsummaa isaaf taâ€™u isa kadhate fayyaduu dhiisitii ofuyyu fayyadu ykn miidhaa ofirraa deebisu hin dandaâ€™u*. Kuni Rabbiin biratti nama jaarsummaa taâ€™u fi jaarsummaan kan godhamuuf wallaalu irraa kan maddeedha.â€¢Madaarija saalikiin 1/346)

Kuni beekkamu qaba: namni Rabbiin ala wanta biraan duâ€™aayin ykn maganfannaan itti qajeele inni kaafira, kan itti qajeelee dhimmoota ni qindeessa, dhiibbaa fida, uumuu ni dandaâ€™a jedhee osoo amanuu baateyyu. (Namni wanta Rabbiin malee eenyullee hojjachuu hin dandeenye argachuuf ykn ofirraa deebisuuf Rabbiin ala wanta biraan kadhate ykn eeggumsaa fi gargaarsa irraa barbaade, kaafira taâ€™a. Fakkeenyaf, nama duâ€™e kadhachuun, sanama, muka, jinnii fi kkf kadhachuun kaafira nama taasisa. Sababni isaas, kuni shirkii guddaa amantii keessaa nama baasudha.)

Akkaataa Rabbiin ala wanta nama hin fayyannee fi miidhaa hin deebisne kadhachuun shirkii fi wanta iimaana diigu itti taâ€™uâ€¢Kutaa 1

5- Rabbiin ala wanta biraan nama hin fayyannee fi miidhaa hin deebisne kadhachuun ykn eeggumsaa, birmanna fi gargaarsa irraa barbaadun wantoota iimaana diigan keessaa taâ€™uun karaa baayâ€™een ilaallamu dandaâ€™a:

A)-Akkuma beekkamu Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa Ilah (Gabbaramaa) haqaati. Hiikni â€œLaa ilah illallah (Rabbitiin malee haqaan gabbaramaan hin jiru)â€¢ jedhu â€œInni gosoota ibaadaa hunda haqa kan godhatuudha. (Ibaadan hundi Isa qofaaf taâ€™a.)â€¢ jechuudha. Duâ€™aayin ibaadaa gurguddoo keessaa tokko. Rabbitiin oltaâ€™aan duâ€™aayi ibaadaa jechuun waame.

وَقَالَ رَبُّكُمْ أَدْعُونِي أَسْتَحِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ
عِبَادَتِي سَيَدُ خُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

â€œGooftaan keessan ni jedhe, â€œNa kadhaa isinifan awwaadhaa. Dhugumatti, isaan Ana gabbaruu irraa boonan, salphattoota taâ€™anii Jahannam seenuf jiruâ€¢ Suuratu Ghaafir 40:60

Nuâ€™aan ibn Bashir (radiyallahu anhu) akkana jedha: Ergamaan Rabbii sallallahu aleih wassallam osoo minbara irratti akkana jedhanu dhagayee: â€œDhugumatti duâ€™aayin ibaadadhaâ€¢ Ergasii aayah armaan olii dubbise. (Ahmad 3/267, Abu Daawud 1479, Tirmizii 3372)

Rabbii tokkicha kadhachuun iimaanaa fi tawhiida. Isaan ala wanta biraan duâ€™aayin itti qajeelun kufriidha. Namni Rabbitiin ala [wanta isa hin fayyannee fi hin miine irraa] birmanna barbaade Rabbitiin waliin gabbaramaa godhate. Haala nama shirkii hojjate ilaachisee ni jedha:

﴿وَإِذَا مَسَ الْأَنْسَنَ ضُرُّ دَعَا رَبَّهُ وَمُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَلَهُ وَنِعْمَةً
فِيْهِ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوا إِلَيْهِ مِنْ قَبْلٍ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنَدَادًا لِيُضَلَّ عَنْ
سَبِيلِهِ قُلْ تَمَّتْعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ﴾

â€œYommuu nama rakkinni tuqu, gara Isaatti deebiâ€™uun Gooftaa isaa kadhata. Ergasii yommuu qananii Isa irraa kennuuf, wanta duraan itti kadhataa ture dagatee karaa Isaa irraa jallisuuf Rabbiif qixxaattota taasisa. â€œKufrii keetitti xiqqoma fayyadami. Dhugumatti ati warra ibiddaa irraayyi.â€¢ jedhiin.â€¢ Suuratu Az-Zumar 39:8

Duâ€™aayin ibaadaa erga taâ€™ee Rabbiif malee wanta biraatti qajeelchuun hin hayyamamu. Namni wanta Rabbiif malee homaafu hin taane kan biraatiif mirkaneesse, inni kaafira. Akkuma kutaa darbe keessatti jenne, *daangaan shirkii guddaa: ibaadaa irraa gosa tokko Rabbiin ala wanta biraatiif gochuudha.*

Sheykh Muhammad bin Abdulwahhaab akkana jedha: â€œGosoota ibaadaa keessaa tokko duâ€™aayidha. Muâ€™mintoonni (warri amanan) halkanii guyyaa rakkoo fi toltaa keessatti Rabbii tokkicha kadhatu. Kuni gosoota ibaadaa keessaa tokko taâ€™u eenyullee hin shakku. Rabbiin rahmata siif haa godhuutii, yeroo amma rakkoo fi toltaa keessatti Rabbiin ala wanta biraat waammachu namoota keessatti umame mee itti yaadi. Namoota kanniin keessaa nama tokko rakkoon galaana ykn lafa keessatti isa qunnama. Ergasii, akka isa baraaruuf Abdulqaadir ykn Shamsaani ykn nabiyyi ykn waliyyi irraa birmannaa barbaada. Jaahila (wallaala) kanaan akkana jedhama: *ilaah jechuun gabbaramaa taâ€™uu yoo beekte, duâ€™aayin ibaadaa irraa taâ€™uu yoo beekte, Rabbii Jiraataa Of dandaâ€™aa wantoota hundaa dhaabe, mararfataa, waa hundaa irratti dandaâ€™aa taâ€™e kadhachuu dhiistee akkamitti makhluuqa duâ€™aa kadhattaa?*â€¢ (Ad-Duraru As-Sinyatu 2/54)

Kitaaba At-Tawdiihu an tawhiidil Khallaaci (fuula 129)â€¢ jedhu keessatti akkana jechuun dhufe: â€œWanta Rabbiin malee eenyullee dandeetti irratti hin qabne keessatti namni Rabbiin ala wanta biraat kadhate, ibaadaa Isa qofaaf taâ€™u keessatti, uumamtoota Isaa irraa Rabbiif fakkaataa godhee jira. Kuni akka wali galtee ummataati kufriidha. Sababni isaas, ibaadan Rabbii oltaâ€™aa qofaaf mala (taâ€™a). Inni gabbaramaa qalbiin Isa abdattuu fi yeroo rakkoo gara Isaatti dheessuun gabbartuudha. Isaan ala wanti jiru hundi Isaaf gadi jedhaa fi injifatamaadha. Kanaafu, akkamitti wanti kuni gabbaramaa waa irraa kajeelan, sodaatanii fi kadhathan taâ€™uu dandaâ€™aa?â€¢

Shekh Abdurahmaan ibn Hasan namoota duâ€™an kadhachuu shirkii taâ€™uu akkana jechuun ibsa: â€œNamoota duâ€™anii fi namoota fagoo karaa kaminu wal qunnamu hin dandeenye irraa gargaarsa kadhachuu shirkii guddaa Rabbiin hin araaramneedha.

Gargaarsa kadhachuu ibaadaa waan taâ€™eef. Ibaadaa irraa homaayyu Rabbiin ala wanta biraatiif gochuun hin hayyamamu. Gargaarsa barbaadu irraa wanti argamu: irratti hirkachuudha. Irratti hirkachuun hiika tawakkulaa Gabbaramaa qofaaf taâ€™uudha.â€¢(Ad-Duraru As-Sinyatu 9/152)

Namni gosoota ibaadaa irraa wanta tokko Rabbiin ala kan biraatiif godhe, wanta biraan kana gabbaree fi gabbaramaa godhatee jira. Haqa Isa qofaaf taâ€™e keessatti Rabbiin waliin shariika godhee jira. Osoo hojii isaa kana â€œgabbarri, ibaadaa fi shirkiiâ€¢ jedhee moggaasu irraa dheesseyyu. Akkuma nama sammu qabu hunda biratti beekkamu, dhugaan wantootaa maqaalee isaanii jijjiruun hin jijjiramu. **Shirkiin kan dhoowwameef mataan isaa fokkuu waan taâ€™ee fi Gooftaa arrabsu, kabaja Isaa hanqisuu fi uumamtootatti Isa fakkeessa waan of keessatti qabateefi.** Wantoonni badaan kunniin maqaalee isaanii jijjiruun itti fufanii jiru. Maqaalee kanniin keessaa tawassula, jaarsummaa (shafaâ€™aa), saalihoota ol guddisuu fi kkf jechuun moggaasu. Jaallate jibbee mushrikni mushrikaâ€¢.â€¢ (Ad-Duraru As-Siniyat 2/143-144)

[1]Taâ€™ariifu Aammi bidinil Islaami-Ali Xanxaawi-fuula 76

Nawaqidul Iimaani al-qawliyah wal amalayah fuula 142-146 Abdulaziz bin Muhammad

Date Created

April 21, 2020

Author

admin